

Bruid van Argentinië

Van dezelfde auteur:

Spreek zacht
Perfecte familie

PAM LEWIS

BRUID VAN
ARGENTINIË

the house of books

Met dank aan Margriet,
die de Leesgids heeft samengesteld

Eerste druk, februari 2012
Tweede druk, januari 2015

Oorspronkelijke titel: *A Young Wife*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Simon & Schuster, New York
Copyright © 2011 by Pamela Lewis
© Vertaling uit het Engels: Jan Smit
© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2012
Omslagontwerp: Wil Immink Design
© Omslagfoto: ClassicStock/Alamy
Typografie: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4756 2
ISBN 978 90 443 3471 5 (e-book)
NUR 302

www.thehouseofbooks.com
www.pamlewisonline.com

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

The House of Books is een imprint van Dutch Media Books bv

*In dierbare herinnering
Eelkje van der Wal Thummler
Elly Thummler Lewis*

Deel een

Enkhuizen, Nederland

Januari 1912

1

MINKE HOORDE ZIJN fluwelen stem beneden; de bezoeker uit Amsterdam moest zijn aangekomen. Sander DeVries was zijn naam, een rijk man, volgens de geruchten, en een ver familielid, hoewel in Nederland iedereen verre familie van elkaar was. Hij bezat een schip, of meer schepen, of zoiets. Hij had kinderen die ouder waren dan Minke, en een vrouw die op sterven lag. Dat was alles wat ze wist.

Ze lag op de vloer en tuurde langs de ladder omlaag naar de keukendeur. De hoge lach van haar moeder verried haar zenuwen. Haar oudere zus Fenna, die met haar zestien jaar de meest gezaghebbende stem had, vroeg hem om zijn jas en sjaal en nodigde hem uit te gaan zitten. Haar vader schraapte zijn keel. Iedereen in de stad zou over dit bezoekje praten. Een vreemdeling in Enkhuizen was een gebeurtenis.

Ze zwaaide haar voeten over de rand en daalde de ladder af tot aan de middelste sport, waar ze bleef zitten en zich vooroverboog om een glimp van hem op te vangen. Ze mocht zich eigenlijk niet laten zien, omdat Fenna al aanspraak had ge-

maakt op de betrekking die hij waarschijnlijk ging aanbieden. Fenna was steviger en sterker dan Minke. Haar zelfverzekerde houding en haar rauwe gevoel voor humor maakten haar beter geschikt om met een stervende vrouw om te gaan.

Met zijn prettige, welluidende stem vertelde meneer DeVries over zijn automobiel, de ijzige wegen en de muffe lucht van de zee hier in Enkhuizen. Het speet hem dat de beide families in de loop van de jaren niet meer contact hadden gehad. Op die fluwelen toon legde hij uit dat zijn eigen Elisabeth met het plan was gekomen om een van de meisjes Van Aisma te vragen naar Amsterdam te komen. Elisabeth, zoals ze natuurlijk wisten, was de dochter van papa's veel oudere nicht Klara. Minke herkende de naam, want vijf jaar geleden was ze naar Klara's begrafenis in Leeuwarden geweest. Meneer DeVries sloeg nu een ernstige toon aan. 'Dit is een betrekking voor iemand met veel geduld,' zei hij.

'Ik ben heel geduldig,' zei Fenna snel.

'En dat andere meisje?' Hij had het over haar! Zachtjes deed ze nog een stap de ladder af om in de voorkamer te kunnen kijken. Hij zat aan de familietafel, met zijn gezicht naar haar toe, en trommelde met zijn vingers op het tafelblad, omringd door Fenna, mama en papa.

'Ach, daar hebben we de andere!' Minke beseftte dat hij tegen haar sprak en dat er opeens een stilte viel. Hij had haar betrappt bij het spioneren. Met een hoogrode kleur stapte ze de kamer binnen. Hij stond op, en zijn stoel schraapte over de vloer. Hij was net zo groot als haar vader, de langste man in de hele stad. Maar waar papa broodmager was, had meneer DeVries het krachtige postuur van een atleet. Zijn haar en zijn snor waren rossig, en hij had een gebeeldhouwd, knap gezicht.

Het viel Minke nu pas op, maar ze vroeg zich af waarom hun moeder Fenna die veel te krappe jurk had laten aantrekken

voor het bezoek. Het lijfje en de taille waren zo strak dat Fenna's borsten tegen de stof priemden. Het kon Fenna niets schelen hoe ze eruitzag. Ze had hetzelfde witblonde haar als Minke, maar het hare miste glans. Haar blauwe ogen puilden een beetje uit en haar huid was rood van de zon. Ze keek geërgerd bij Minkes interruptie.

'Alsjeblieft.' Meneer DeVries trok zijn stoel bij de tafel weg en keek Minke zo doordringend aan dat ze dacht dat er iets van haar verwacht werd. Maar wat? 'Ga toch zitten,' zei hij, nog steeds met zijn ogen strak op haar gericht. Ze keek naar mama om toestemming te vragen, maar haar moeder haalde verbaasd haar schouders op. Het bezoek verliep blijkbaar anders dan ze had verwacht.

'Ik ga naar Amsterdam met meneer DeVries.' Fenna's stem had een scherpe klank.

Mama lachte weer, nerveus. Ze wilde heel graag dat Fenna deze betrekking zou krijgen, want thuis was ze haar tot last. Minke zou ook blij zijn als ze vertrok, en voelde zich daar schuldig over, maar het was zó vervelend om met Fenna naar school te gaan – of wat dan ook te doen met Fenna. Jongens hielden haar voor losbandig, meisjes meden haar. Het was beter dat Fenna naar Amsterdam zou vertrekken, een heel eind weg.

Minke liet zich op de lege stoel zakken die meneer DeVries haar aanbood en had moeite zichzelf een houding te geven.

'Bedank onze gast, Minke,' zei mama.

Minke draaide haar gezicht naar hem toe en zei, bijna fluisterend: 'Dank u, meneer DeVries.'

'Dus je heet Minke?' zei hij. 'Wat een mooie naam.'

Ze staarde naar haar schoot. Mama had gezegd dat ze vandaag niet in de voorkamer mocht komen, en toch zat ze hier, met alle aandacht op zich gevestigd.

'En jij bent de oudste zus?'

‘Ze is jonger dan ik,’ zei Fenna.

Hij dacht daar even over na en liep toen om de tafel heen, met zijn handen op zijn rug. Achter Fenna bleef hij staan. ‘Fenna, jij lijkt erg op mijn Elisabeth. Als twee druppels water.’ Fenna straalde. Ze kon er wel lief uitzien, op een ondeugende manier, als ze glimlachte. ‘Maar juist daarom ben ik blij dat ik je zuster heb ontmoet.’

Niemand zei iets. Het klonk niet erg logisch. Minke stond hier immers helemaal buiten. Meneer DeVries sloot zijn ogen en hief zijn gezicht naar het plafond. Het leek of de naam van zijn vrouw hem opeens weer in een heel andere stemming bracht. Hij liet zijn zware handen op Fenna’s schouders rusten. ‘Mijn vrouw heeft een sterke wil – net als jij, vermoed ik.’

‘Ja,’ zei Fenna, en Minke vroeg zich af hoe hij dat zo snel had ingezien.

Meneer DeVries schudde zijn hoofd. ‘Dat gaat niet goed samen. In het gezelschap van een andere koppige vrouw zal mijn vrouw zich verzetten, haar medicijnen weigeren, zich niet willen schikken. In haar laatste dagen heeft ze behoefte aan rustiger gezelschap. Die karaktertrek zie ik wel bij Minke. Zij lijkt me meer geschikt om naar Amsterdam te komen.’

Fenna draaide zich bliksemsnel om en greep zijn handen alsof ze beslag op hem wilde leggen. ‘Maar dat is niet eerlijk!’ zei ze. ‘Het was al besloten!’

‘Je hebt gelijk,’ zei meneer DeVries. ‘Ik heb mijn besluit genomen.’

‘Mama?’ zei Minke, totaal in verwarring.

‘Meneer DeVries, begrijp ik u nu goed? Hebt u voor Minke gekozen, in plaats van Fenna, om uw vrouw te verzorgen?’ vroeg mama.

Meneer DeVries knikte en maakte zijn handen los uit Fenna’s greep.

‘Dit zou niet zijn gebeurd als jij boven was gebleven, zoals afgesproken,’ zei Fenna.

‘Het is mijn schuld niet,’ zei Minke.

‘Zij krijgt weer haar zin, zo gaat het altijd,’ zei Fenna tegen haar moeder. ‘U en papa trekken haar altijd voor.’

O, ze kon Minke zo kwaad maken met dat afgezaagde, totaal uit de lucht gegrepen verwijt. Fenna had altijd de dienst uitmaakt met haar eisen en driftbuien. Papa en mama konden zich soms dagenlang alleen om haar bekommeren, zodat Minke zich onzichtbaar voelde.

‘Fenna, we wilden echt dat jij die positie zou krijgen.’ Mama was zo rood als een biet.

‘En bovendien...’ begon Minke, maar ze zweeg abrupt. *Wil ik het niet eens*, had ze willen zeggen. Ze had helemaal geen zin om voor een zieke vrouw te gaan zorgen. ‘Fenna zou u zeker niet teleurstellen, meneer,’ zei ze tegen hun gast.

‘Ze is veel te eigenzinnig voor dat werk, zoals ik al vermoedde.’

‘Papa, doe iets!’ smeekte Fenna.

Papa spreidde machteloos zijn handen.

Meneer DeVries, die nog altijd achter Fenna stond, tikte haar licht met beide handen op haar wangen. ‘Rustig nou maar,’ zei hij. ‘Het spijt me erg dat je van streek bent, maar Elisabeth is heel kwetsbaar nu.’

Vanaf dat moment deed Fenna er het zwijgen toe en volgde hun bezoeker slechts met haar ogen, terwijl hij met papa en mama het loon besprak.

Minke reed met meneer DeVries mee in zijn glimmende gele automobiel. ‘Een Spyker,’ zei hij. De kachel van de auto blies

tegen haar voeten, die pijnlijk opzwellen in haar krappe schoenen. Ze staaarde recht voor zich uit, opgewonden door de ongelooflijke snelheid en doodsbang als meneer DeVries op de rem trapte zodra ze een paard-en-wagen inhaalden. Hij haalde de hendels over en bediende de knoppen. Hij draaide aan het stuur, en Minke kon haar ogen niet van zijn prachtige, honingkleurige handschoenen afhouden. Toen hij haar bewonderende blik zag, spreidde hij de vingers van beide handen en zei: ‘Varkensleer, het soepelste leer dat er is.’

Op dat moment slipte de auto opzij, helde scherp naar rechts en kwam schuivend tot staan, gevolgd door een doodse stilte.

‘Het spijt me,’ fluisterde Minke. Het was haar schuld, omdat ze zijn aandacht had afgeleid. Ze waren van de weg geraakt en in een greppel terechtgekomen, onder zo’n steile hoek dat ze buiten haar raampje enkel sneeuw en door zijn raampje alleen de hemel kon zien.

Hij staaarde bijna ongelovig naar het stuur en duwde toen met grote moeite het portier open, dat door de zwaartekracht meteen tegen hem terugviel. Toen het hem eindelijk was gelukt zich er doorheen te wringen, klom hij het talud op, waar Minke zijn benen heen en weer zag gaan over de weg. Ze had nooit met hem mee moeten gaan. Dat was een vergissing geweest, en waarschijnlijk haatte hij haar nu al omdat ze dit ongeluk had veroorzaakt. Ze wist niet eens of ze wel de kracht bezat om uit de auto te klauteren, zoals hij had gedaan. Voor Fenna zou dat geen probleem zijn geweest. Sterker nog, Fenna zou al buiten hebben gestaan om iets te doen – de weg af rennen om hulp te halen, of misschien wel bevelen roepen. Het gezicht van meneer DeVries verscheen voor het open raampje. ‘Als jij stuurt, dan zal ik duwen.’

Voordat ze wist wat er gebeurde boog hij zich door het

raampje om haar van de passagierskant naar de stoel van de bestuurder te sjoeren, terwijl zij probeerde op de een of andere manier haar voeten onder zich te krijgen, wat niet meeviel met haar zware jas, de beperkte ruimte en al die hendels die in de weg zaten.

Toen ze eindelijk achter het stuur zat, gaf hij haar een lesje, als je het zo kon noemen. Eerst legde hij een gehandschoende hand op haar rechterbeen. Het pedaal onder die voet was het gas, de aandrijving van de auto. Dat wist iedereen, ook als je zelf geen auto had. Daarna legde hij zijn hand op haar linkerbeen. Dat pedaal werd de koppeling genoemd, en die moest ze langzaam laten opkomen terwijl ze op hetzelfde moment gas gaf om de versnelling in te schakelen, zodat de auto in beweging zou komen.

Hij schoot inderdaad vooruit, met een schok en luid geknars van tandwielen, voordat hij weer stopte. Meneer gaf een ruk aan de slinger aan de voorkant, zodat ze het opnieuw kon proberen. Zweet parelde op zijn gezicht van de inspanning.

Ze probeerde het nog eens, en opnieuw, terwijl er tranen van frustratie over haar wangen liepen. Met iedere poging voelde ze zich machtelozer worden. Maar de vijfde of zesde keer ging het opeens anders. Toen haar voeten weer langs elkaar heen bewogen op de pedalen, voelde ze een lichte maar stevige weerstand en lukte het haar om het gaspedaal eerst even in te drukken en dan pas volledig tot op de vloer. De auto sprong het talud op en kwam daar weer tot stilstand, met hetzelfde geknars als zopas. Maar ze waren vrij. Ze had het voor elkaar gekregen! Meneer stond nog in de greppel, met een blij lach op zijn gezicht. Zijn prachtige cameljas zat onder de spetters en zijn handschoenen waren donker verkleurd door de sneeuw. De rest van de reis, ook al was hij bemodderd en stonk de auto naar natte wol, zat hij tegen haar te stralen.

‘Nou, nou,’ zei hij, ‘ik heb een meisje gekozen dat zich heel goed kan redden.’

Als kind was ze één keer in Amsterdam geweest, maar ze kon zich weinig herinneren van al die samenkomende straten, of de brede grachten, zoveel dieper en donkerder dan de grachtjes thuis. De Spyker stopte op een gracht met een lange rij stenen huizen, twee keer zo hoog als de huizen in haar eigen stad, met hijsbalken en prachtige gevels bekroond door een punt met mooie stenen krullen.

Waar Minke vandaan kwam hadden de huizen alleen een voor- en een achterdeur, en bleef de voordeur altijd dicht, behalve voor bruiloften en begrafenissen. Maar dit huis had twee voordeuren naast elkaar. De deur rechts gaf toegang tot de opslag van zijn importgoederen, legde meneer uit, terwijl hij de linker opende en Minke naar binnen loodste. Daar stond ze onder aan een steile, bochtige trap, die werd verlicht door gaslampen. De zware geur kwam haar onbekend voor, maar ze nam aan dat het de lucht van ziekte was.

Ze volgde zijn brede rug naar een overloop, waar ze een snelle blik in de voorkamer kon werpen voordat hij haar verder wenkte. De gordijnen waren dicht, het was er warm, en Minke kreeg een indruk van veel meubels – te veel voor de kamer – die met hoezen waren bedekt. Op de overloop was de lucht nog sterker.

Tot dit moment was ze niet bang geweest voor wat haar te wachten stond. Ze wist niet aan wat voor ziekte mevrouw DeVries leed, wat ze kon verwachten of wat ze zou moeten doen. Ze had verhalen gehoord over de vreselijke dood die sommige mensen stierven, en hoe ze soms smeekten om uit hun lijden te

worden verlost. Toen haar oom doodging, had ze hem alleen achteraf gezien, netjes in zijn kist, met een ingevallen gezicht. En toen haar oma ziek werd, had ze toegekeken terwijl mama haar waste en haar haren vlocht. Minke had nog nooit iemand verzorgd, behalve Fenna, die bij het eerste kuchje al haar bed in dook.

Een volgende trap vanaf de overloop kwam uit op een hogere verdieping, waar de deur van een donkere kamer op een kier stond. Minke voelde een beweging binnen en ving een glimp op van het bleke gezicht van een vrouw. Daarna ging het huis verder in een doolhof van korte trappetjes en gangetjes, zigzaggend naar een groter kamer boven – de ziekenkamer, aan de lucht te oordelen. Er waren twee bedsteden aan de rechterkant, allebei met de deuren gesloten. Een kleine tafel en stoel stonden naast een van de bedden, met flesjes medicijnen op het tafeltje. Net als de rest van het huis was de kamer donker, afgesloten en bedompt.

Met zijn zachte stem kondigde meneer DeVries aan dat hij een geweldig meisje had meegenomen om te helpen. Hij opende de deur van een van de bedsteden en boog zich naar binnen, waardoor hij Minke het zicht ontnam. Ze schrok toen hij zich oprichtte en opzij stapte. Het gezicht van de vrouw leek wel een doodshoofd, bedekt met nog een heel dun laagje doorschijnende huid. Haar ogen waren onnatuurlijk groot en haar haar hing in donkere, ongewassen pieken. Maar haar nachthemd was zuiver wit, gebleekt, gestreken en zo hard gesteven dat de kraag met pijnlijk uitziende punten tegen de magere hals drukte. Minke wilde een raam opengooien. Ze was bang dat ze moest kokhalzen.

‘Kom!’ Meneer DeVries wenkte haar met het enthousiasme van een man die een prachtige prijs uitreikte. ‘Elisabeth, dit is Minke, je nichtje uit Enkhuizen.’ Hij klopte op de rand van het bed en Minke stapte gehoorzaam op het krukje om op het bed

te gaan zitten. Ze keek neer op mevrouw DeVries, die haar met haar grote ogen aandachtig opnam: haar gezicht, haar kleren, haar handen.

‘Ik ben hier om voor u te zorgen.’

Meneer DeVries schraapte zijn keel, en toen Minke zich omdraaide, zag ze dat er nog twee mensen de kamer waren binnengekomen. ‘Mijn zoon Willem, we noemen hem Pim, en mijn dochter Griet.’

Minke wist meteen dat het Griets gezicht was dat ze in het halfdonker had gezien. Griet was ongeveer van haar eigen leeftijd, misschien een jaar ouder. Ze had het rossig blonde haar van haar vader en zag er weldoorvoed uit. Haar ogen gingen snel van Minke naar haar vader. Pim was kleiner dan zijn zus maar leek een paar jaar ouder.

‘Dus je komt uit Enkhuizen?’ Griet nam haar van hoofd tot voeten op.

Minke knikte.

‘Waar ligt dat, papa?’ vroeg Griet aan haar vader. ‘Ik bedoel...’ Ze wuifde met haar hand, alsof ze het hele land omvatte, ‘ik kan het niet plaatsen.’

‘Aan de Zuiderzee,’ antwoordde Pim. Hij had een breed voorhoofd en een stijve houding.

‘Minke heeft ons een greppel uit gereden!’ Meneer DeVries keek haar stralend aan. ‘Hoor je dat, Elisabeth? We raakten van de weg en Minke heeft ons gered.’

‘Heb jij in papa’s auto gereden?’ Griet wendde zich weer tot haar vader. ‘Ik wil ook rijden! Waarom mag ik dat niet?’

Meneer DeVries schudde ongeduldig zijn hoofd. ‘We zaten vast,’ zei hij. Toen draaide hij zich abrupt om en opende de deuren van de andere bedstee. ‘Jij slaapt hier,’ zei hij tegen Minke. ‘Met de deuren open, voor het geval mijn vrouw je nodig heeft. We eten over een halfuur.’

Hij loodste de kinderen de kamer uit en liet Minke alleen met haar patiënte. Ze had in haar leven nog nooit in haar eentje in een bed geslapen. Toen ze klein was, sliep ze bij papa en mama, en de afgelopen zes jaar had ze een bed gedeeld met Fenna.

‘Neem het ze maar niet kwalijk,’ fluisterde mevrouw DeVries. Ze zat nu wat meer overeind, ondersteund door de kus-sens. Ze haalde haar schouders op en liet ze weer zakken. ‘Van Sander mogen ze doen waar ze zin in hebben.’

‘Het moet moeilijk voor hen zijn om u zo ziek te zien,’ zei Minke.

Mevrouw keek langs Minke heen naar het raam. ‘Ze redden zich wel.’

‘Ik bedoelde alleen...’

Mevrouw kromp een moment ineen van pijn. ‘Ik moet twee keer per dag worden gedraaid,’ zei ze zacht. ‘Vanwege het doorliggen.’ Ze doezelde weg, met haar ogen halfdicht, en sperde ze toen weer open. ‘Als ik mijn medicijnen nodig heb...’ Ze haalde snel adem. ‘Dan breng je die meteen, wat er ook gebeurt. Waar je ook bent, in huis. Voel maar.’ Ze legde Minkes hand op de zijkant van haar buik. Minke voelde een harde, grillige knobbel, als een steen. Ondanks haar afkeer was ze vastbesloten haar hand niet terug te trekken. Als Elisabeth hiermee moest leven, kon Minke het verdragen om het aan te raken. Ze sloot haar ogen. Toen ze weer keek, was mevrouw DeVries in slaap gevallen.

Minke haalde heel langzaam haar hand weg en probeerde zich te oriënteren. Ze had nu al heimwee naar huis en naar haar moeder. Mama zou wel weten hoe het verder moest. Minke opende een raam op een kier om de koude lucht in haar longen te zuigen en haar hoofd vrij te maken. Aan de overkant van de gracht stonden net zulke huizen als dit, van grijze steen, met mooie krullen op de gevels. Ze telde de verdiepingen: zes. Nog

nooit had ze zulke hoge gebouwen gezien, behalve de Drommedaris, de grote vestingstoren in Enkhuizen, en natuurlijk de Westerkerk. Maar verder stonden er alleen kleine huizen in haar stadje, met de keuken, de voorkamer en de bedden beneden, en opslag op zolder.

Ze beet op haar lip. Wat zou mama nu hebben gedaan? Haar blik gleed door de kamer. *Alles op zijn tijd*, zou mama zeggen. Voordat het donker werd, moest ze haar spullen uitpakken. Ze borg haar schaarse bezittingen in de laden van de kleerkast en hing haar twee jurken op, terwijl ze voortdurend op mevrouw lette.

Ze was nauwelijks klaar toen de deur openging en meneer DeVries binnenkwam met een olielamp. Zijn vrouw bewoog zich niet. Hij hield de lamp bij haar gezicht. 'Vroeger was ze zo mooi, net als jij,' zei hij. Minke sloeg snel haar ogen neer, gegeneerd dat hij zulke dingen zei waar zijn vrouw bij was. 'Ik kwam je zeggen dat het etenstijd is.'

Gaslicht brandde in de eetkamer. Pim en Griet stonden naast elkaar te wachten, achter hun stoelen aan de lange tafel. Minke verwonderde zich over de meubels, die groot en sterk waren, heel anders dan bij haar thuis. En aan de muren hingen wandkleden met Chinezen die fronsend de kamer in blikten. Zelfs het servies was heel vreemd, met een draaiend eiland in het midden waarop kleurige borden en schalen stonden. De familie DeVries had prachtige metalen pannen in alle soorten en maten, versierd met bijzondere dieren- en vrouwenfiguren. Minke vroeg zich af wie er had gekookt. Zeker niet Griet, die haar armen over elkaar had geslagen en nors voor zich uit keek.